

T I L A N N E K A T S A U S .

Laatinut Etsivä Keskuspoliisi 25/9.1920.

K o m m u n i s t i e n t o i m i n t a S u o m e s s a .

Nykyinen kommunistinen toiminta Suomessa tähtää, kommunistiselta taholta saatujen tietojen mukaan, suoranaisesti uuden vallankumouksen valmistamiseen. Kommunistit järjestävät yhä uusia etappilinjoja entisten lisäksi ja selville saatujen sijalle. Näitä etappilinjoja myöten kulkee suomalaisia kommunisteja Neuvostoto-Venäjäälle ja saapuu sieltä suomalaisia puna-upseereita. Nämät puna-upseerit järjestävät Suomessa punakaarteja ja opettavat niihin liittyville pomminheittoa, amuntaa ketjussa, kivääriliikkeitä y.m. ja pitävät heille luentoja sotateknillisistä asioista. Näissä harjoitustilaisuuksissa pitävät he myös kiihotuspuheita, joissa lupaavat vallankumouksen päätyttyä punakaartilaisille porvarien suuret maatilat. - Suomessa toimivat Työväen Osuuskaupat ottavat varsin tarmokkaasti osaa yllämainittujen etappilinjojen järjestämiseen.

Hajaannus sos.-dem. puolueessa kehittyy yhä laajemmaksi ylettyen jo maaseudullekin. Viipurin läänissä koettaa "Kansan Työ" taistella tätä hajaannusta vastaan kehottaen sosialisteja harkitsemaan tekojaan ja toimenpiteitään sekä päätöksiään, varottaen liittymästä moskovalaiseen "bolsheviki-kanossaan" ja lopuksi valitellen tällaisen hajaannuksen vain harventavan sosialistista taistelurintamaa. Syyskuun 26 p:nä on Viipurin maalaiskunnan sos.-dem. kunnalliskokous ja 3 p:nä tulevaa lokakuuta Viipurin kaupungin kunnallisjärjestön kokous, ja tullaan näissä kumpaisessakin kokouksessa nostamaan kysymys eroamisesta sos.-dem. puolueesta ja liittymisestä moskovalaiseen internationaleen. -

Joku aika sitten levitettiin Viipurissa "Petetääkö sinua? Toveri."-nimistä lentolehtistä ja oli lehtinen painettu

Laatunut Eesiva Keskukselliset 25/9.1930.

K o m m u n i s t i e n t o i m i n t a S u o m e s s a

Nykyinen kommunistinen toiminta Suomessa tähtää, kom-
munistiselta taholta saatujen tietojen mukaan, suoranaisesti un-
den valtakunnanvalloituksen valmistamiseen. Kommunistit järjestävät yhä un-
sia etappiliitoja entisten liikkeiden ja seivien saatujen ajalle.
Näitä etappiliitoja myöten kaikkea suomalaista kommunistista Neuvos-
to-Venäjälle ja saapuu alieitä suomalaisia puna-upseereita. Nämä
puna-upseerit järjestävät Suomessa punakaarteja ja opettavat
niihin liittyville joimainheittä, ammunnan koulutusta, kivääriliikkeitä
t.ä. y. m. ja pitävät heille luentoja sotateknillisistä asioista.
Näissä harjoituksissaan pitävät he myös kiikotuspuheita.
Joissa lupaavat valtakunnanvalloituksen päätyttyä punakaartilaisille por-
varien suuret maksat. Suomessa toimivat Työväen Osaamiskoulu
ottavat varsin tarmokkaasti osaa ylläpitämiseen etappiliitojen
järjestämiseen.

Heijannäkö sos.-dem. puolueessa kehittyi yhä laajemmaksi
si välttymään jo massamulliseksi. Viipurin läänissä koettaa "Kansan
Työ" taistella tätä hajaannusta vastaan kehittämällä sosiaalisia
harkitsemaan tekojaan ja toimintatavojensa sekä päätöksensä, varotta-
en liittymästä moskvalaiseen "bolševiki-kansaan" ja lopuksi va-
littellen tällaisen hajaannuksen vain harventavan sosiaalisia
taistelemista. Syyskuun 25 p:nä on Viipurin maalaiskunnan sos.-
dem. kunnalliskokous ja 3 p:nä tuleva lokakuuta Viipurin kaupungin
kunnallisläjäkseen kokous, ja tullessa näissä kumpaisessakin kokouk-
sessa nostamaan kysymys eroamisesta sos.-dem. puolueesta ja liitty-
misestä moskvalaiseen internationaaleen.

Joku aikoo sitten levittää Viipurissa "Potetäähkö
sinua? Toveri."-nimistä lentolehtistä ja oli lehtinen painettu

Viipurin Työväen Kirjapainossa. Kun tämän lehtisen sisällyksen johdosta sosialistiseltakin taholta huomautettiin moisen häikäilemättömän tekeleen saattavan Viipurin Työväen kirjapainon ja sos.-dem. puolueen huonoon valoon sekä vahingoittavan puolueen toimintaa, katsoi "Kansan Työ" asiakseen koettaa selittää tätä ikävää asiaa ilmoittaen, että eräs sos. demokraatin nimellä kulkeva, luottamustoimissa oleva henkilö muka oli pyytänyt kirjapainon johtajaa painattamaan mallipuheen, jonka kirjoituksen tuoja oli tarkoittanut esitettäväksi nuoriso-osaston kokouksissa ja juhlissa ja jota johtaja ei lukenut. "Kansan Työ" tämän lentolehtisen johdosta katsoi olevansa pakoitettu julkisuudessa "käymään käsiksi työväenliikkeen keskuudessa pinnalle pyrkivää syndikalismin sekaiista antiparlamenttaarista suuntaa vastaan, joka hajoitustyö on saanut niin hiltittömän ja katalan maanalaisen vehkeilyn luonteen, sitäkin suuremmalla syyllä, kun tämän suunnan kannattajat ovat viekkautta käyttäen yrittäneet myyrän työtänsä liikkeemme nimen kustannuksella harjoittaa". Lopussa lehti kehoittaa työläisiä ja oikeita sosialisteja kavahtamaan moista kirjallisuutta ja siinä uhkuvaa vallankumouksellisuutta.

Tämän huomiota herättävän lentolehtisen lienee laatinut Hannes Juvonen.

Kuopion läänin läntisen vaalipiirin sosialistisen piirijärjestön edustajakokous pidettiin Kuopiossa 18-19/9. Eduskunnassa olevien edustajien toiminna sta ei hyväksytty muuta kuin Ville V Vainion, ja kokouksen osanottajat "sanoutuivat irti edesvastuusta" heidän toimenpiteistään. Kokouksessa toimitettiin muuten piiritomikunnan ja puoluenevoston y.m. vaalit ja päätettiin voimakasta sosialistista agitatsioonia ruveta harjoittamaan, koettamalla m.m. saada työväen osuuskauppojen voittovaroista avustusta mainittuun tarkoitukseen. Kuopion läänissä tällaisia työväen osuuskauppoja onkin muuten yhtynyt yhdeksi suureksi liikkeeksi, jolla on huomattavat varat. "Savon Kansa" lehti kehui kokousta yksimieliseksi, hyvin päämäärästään tietoiseksi, mutta "Savon Työmies" 23/9 N:o 59 huomauttaa että kun "sosialistien" liittyminen III internationaaleen on pää-

Viipurin Työväen Kirjapainossa. Kun tämän lehtisen sisällyksen
 johdosta sosialistiseltakin taholta huomautettiin moisen häikäsi-
 lemättömän tekseen saatavan Viipurin Työväen Kirjapainon ja
 sos.-dem. puolueen huonoon valoon sekä vahingoittavan puolueen
 toimintaa, katsoi "Kansan Työ" asiakseen koettaa selittää tätä
 ikävää asiaa ilmoittamalla, että eräs sos. demokraatin nimellä kuika-
 luottamustoimissa oleva henkilö muka oli pyytännyt kirjapainon
 johtajaa painattamaan mallipuheen, jonka kirjoituksen tuoja oli tar-
 koittanut esitettäväksi nuorisoo-seuran kokouksessa ja juhlissa ja
 johtaja ei lakenut. "Kansan Työ" tämän lehtolehtisen johdosta kat-
 soi olevansa pakotettu julkisuudessa "käymään käsiksi työväenliik-
 keen keskuudessa pinnalle pyrkivää syndikalistista sekasta anti-
 lamenteista suuntaa vastaan, joka hajotus- ja on saanut niin hil-
 littömän ja katalan maanlaisen vehkeilyn luonteen, sitäkin suurem-
 malla syvyydellä, kun tämän suunnan kannattajat ovat viekkautta käyttä-
 en yrittäneet myyrän työnsä liikkeen nimen kustannuksella har-
 joittaa". Lopussa lehti kehottaa työläisiä ja oikeita sosialiste-
 ja kavahtamaan moista kirjallisuutta ja siinä mukava valankumok-
 sellisuus.

Tämän huomiota herättävän lehtolehtisen lienee laatinut

Hannes Juvonen.

Kuopion läänin läntisen vaalipiirin sosialistisen piiri-
 järjestyksen edustajakokous pidettiin Kuopiossa 18-19/9. Eduskun-
 sa olevien edustajien toiminnasta ei hyväksytty muuta kuin Ville V
 Vainion, ja kokouksen osanottajat "sanoivat irti edustavasta"
 heidän toimintapiiristään. Kokouksessa toimitettiin muuten piiritoi-
 mikunnan ja puoluepuolueen y. m. vaalit ja päätettiin voimakasta
 sosialistista agitointia tukea harjoittamaan, koostamalla m. m.
 saava työväen osuuskappojen voittovaroista avustusta mainittuun
 tarkoitukseen. Kuopion läänissä talialaisia työväen osuuskappoja onkin
 muuten yhtynyt yhdeksi suureksi liikkeeksi, jolla on huomattavat va-
 rat. "Savon Kansan" lehti kehui kokousta yksimieliseksi, hyvin pää-
 määrätään tietoiseksi, mutta "Savon Työmies" 23/9 N:o 59 huomauttaa
 että kun "socialistien" liittyminen III internationaaliin on pää-

tetty omalla ohjelmalla eikä tästä ohjelmasta ole selvyttä, on koko sosialistinen puolue hyvin hämäräperäinen ja muistuttaa "anarkisti Mihail Bakuninin salaseuroja".

Nilsissä tapahtui 18/9 murha, ja on murhaaja kertonut aikoneensa murhata Varpaisjärven suojeluskunnan päällikön, vaikka tuli toisen henkilön surmanneeksi.

Rautavaaralla on mieliala työväestön keskuudessa hyvin kiihkeä. Suojeluskuntalaisia, joita Rautavaaran Kirkonkylässä on noin 20, suorastaan vainotaan. Työväestö on uhannut, että ensi talvena eivät ole työt käynnissä, jos vaan yksikin suojeluskuntalainen nähdään työmaalla. Kuopiosta on lähetetty agitaattoreja harjoittamaan kiihoitustyötä siellä.

Kajaanissa tapahtuneista kommunistien vangitsemisista - joista laajemmin kerroimme viime tilannekatsauksessa - ei "Työväen Lehti" enää ole maininnut sanaakaan senjälkeen kun sanomalehdissä oli julkaistu tietoja siitä, mistä syistä vangitsemiset tapahtuivat; lehti itse ei ole näitä tietoja lukijoilleen ilmoittanut.

Etsivän Keskuspoliisin saamien tietojen mukaan tulee Etelä-pohjanmaan sos.-dem. nuorisopiirin toimikunta lähimmässä tulevaisuudessa kutsumaan piirikokoukseen kaikki piirinsä nuoriso-osastot, jossa kokouksessa koetetaan saada nämät liittymään kommunistiseen nuoriso-internationaaleen.

Aikaisemmin mainittujen työväenjärjestöjen lisäksi ovat sosialistiseen työväenpuolueeseen päättäneet yhtyä:

Oulaisten työväenyhdistys sekä

Jurvan kunnallisjärjestö.

Sittenkun Ruotsinpyhtään Suojeluskunta oli Etsivälle Keskus-

tehty omalla ohjelmalla eikä tästä ohjelmasta ole selvyyttä, on
koko sosiaalinen puolue hyvin hämähäperäinen ja mustuttas
"anarkisti Mihail Bakuninin salassuutta".

Nilaisessa tapahtui 18/9 murha, ja on murhaaja kertonut aiko-
neensa murhata Varpaisjärven suojeluskunnan päällikön, vaikka tu-
li toisen henkilön surmanneeksi.

Rahtavaaralla on mieliala työstä keskustellessa hyvin kiin-
keä. Suojeluskuntalaisia, joita Rahtavaaran Kirkonkylässä on noin
20, suostaan vainotseen. Työstä on nauttanut, että ensi talvena
eivät ole työt käynnissä, jos vaan yksikin suojeluskuntalainen
nähdään työmaalla. Kuopista on lähetetty agitattoreja harjoitta-
maan kihoitustyötä siellä.

Kajansissa tapahtuneista kommunistien vangitsemisista - jois-
ta laajemmin kerroimme viime tilannekatsauksessa - ei "Työväen
lehti" ensi ole maininnut sanakaan senjälkeen kun sanomalehdis-
sä oli julkaistu tietoja siitä, mistä syistä vangitsemiset tapahtui-
vat; lehti itse ei ole näitä tietoja julkaisse ilmoittanut.

Etäivän Keskuspoliisin saamien tietojen mukaan tulee Etelä-
porinmaan sos.-dem. nuorisopiirin toimikunta lähimmässä tulevai-
suudessa kutsumaan piirikokoukseen kaikki piirinsä nuoris-osastot,
joissa kokouksessa koetetaan saada nämät liittymään kommunistiseen
nuorisointernationaaliin.

Aikaisemmin mainittujen työväenjärjestöjen liiskat ovat sa-
aialistiseen työväenpuolueeseen päättäneet yhtyä:
Oulaisen työväenyhdistys sekä
Juvan kunnallijärjestö.

Sittenkun Ruotsinpuhuttava suojeluskunta oli Etäivälle Kesku-

poliisille ilmoittanut, että kapinanaikana 1918 Ruotsinpyhtäällä oli murhattu poliisikonstaapeli Brynolf Engvist, suutarinpoika Lauri Borgman ja kansakoulunopettaja Arvid Kotiniemi sekä että metsäkassööri Abraham Walldén oli vangittu ja viety Kouvolaan sekä sitten siellä murhattu, on tämän johdosta toimitettu alustavia tutkimuksia ja on näissä selvinnyt, että punakaartilaisia, heidän joukossaan työmies Gustaf Eriksson Pyhtään pitäjästä, helmikuun 14 päivänä 1918 olivat Ruotsinkylästä vieneet Engvistin ja Borgmanin ja sitten tiellä ampuneet Engvistin, mutta vieneet Borgmanin Strömforsin tehtaan työväentalolle, jossa toimitettiin jonkinlainen kuulustelu, minkä jälkeen Borgman sai poistua, mutta olivat punakaartilaiset sitten tiellä ampuneet hänetkin. Edellämäinittu Gustaf Eriksson on vapaalla jalalla ja asuu Pyhtään pitäjässä. Sen ohessa on syytä epäillä että sanottuihin rikoksiin on ollut osallisena torpparinpoika Emil Salonen. Kun punakaartilaiset sitten olivat pidättäneet opettaja Kotiniemen, olivat Eriksson, esikuntapäällikkönä, ja tiilentekijä Nestor Rikberg, joka ilmoituksen mukaan nykyään asuu Loviisassa, sekä eräs Reinhold Vilander tuominneet hänet ammuttavaksi, joka tuomio kohta oli pantu täytäntöön.

Saman Erikssonin ja erään Vilhelm Johanssonin määräyksestä oli sitten Walldén pidätetty ja viety Kouvolaan.

Selostus näistä asioista on lähetetty asianomaiselle kruununnimismiehelle lähempiä toimenpiteitä varten.

Lakkoliikkeet.

Lakkotilanne Reposaarella on ennallaan. Lakkolaisia on saarella enää vajaan 100 miestä, vaikka lakon alkaessa niitä siellä oli noin 600 miestä. Satamassa lastataan puutavaraa 12 höyry- ja 19 purjelai-vaan ja sujuvat työt häiriöittä. Lakon alussa vallinnut rauhattomuus on nyttemmin kokonaan loppunut. Kuluvan viikon aikana on saapunut uutta työväkeä 160 miestä. Reposaarella olevat kahvilat suljetaan kello 6 illalla, jonka jälkeen työarmeijan oma kivääreillä varustettu patrulli alkaa kiertää saarta korjaten päihtyneet poliisiputkaan ja auttaen muuten poliiseja järjestyksen pidossa.

Seikun sahalla kannatti lakkoon ryhtymistä m.m. taplaaja Aat-

poliisille ilmoittanut, että kapinamiehenä 1918 Ruotsainpöytästä oli
murhattu poliisikonstaapeli Brynolf Engvist, suutarinpoika Lauri Berg-
man ja kansakoulunopettaja Arvid Kotinemi, sekä että metsäkässä-
Abraham Wällden oli vangittu ja viety Kouvolaan sekä sitten siellä
murhattu, on tämän johdosta toimitettu alustavia tutkimuksia ja on
näissä selvittynyt, että punakaartilaisia, heidän joukossaan työmie-
Gustaf Eriksson Pyhtään pitäjästä, helmikuun 14 päivänä 1918 olivat
Ruotsainkylästä vienneet Engvistin ja Bergmanin ja sitten tiellä an-
puneet Engvistin, mutta vienneet Bergmanin Strömforsin tehtaan työ-
väentaloille, jossa toimitettiin jonkinlainen kuulustelu, minkä jälkeen
Bergman sai potkua, mutta olivat punakaartilaiset sitten tiellä an-
puneet hänetkin. Edellämainittu Gustaf Eriksson on vapaalta jalalla
ja asuu Pyhtään pitäjässä. Sen ohessa on aytty epäillä että sanottui-
hin rikoksiin on ollut osallisena torpparipoika Emil Salonen. Kun
punakaartilaiset sitten olivat pidättäneet opettaja Kotinimen, oli-
vat Eriksson, esikuntapäällikkönä, ja tilintekijä Nestor Rikberg, joka
ilmoituksen mukaan nykyään asuu Loviisassa, sekä eräs Reinhold Vilan-
der, tuominneet hänet ammuttavaksi, joka tuomio kosta oli pantu täytän-
töön.

Saman Erikssonin ja erään Vilhelm Johanssonin määräyksestä oli
sitten Wällden pidätetty ja viety Kouvolaan.

Selostus näistä asioista on lähetetty asianomaisille krunun-
nimismiehille lähempiä toimenpiteitä varten.

Lakkoilijakes.

Lakkoilijanne Reposaareilla on ennallaan. Lakkoilaisia on saarelle
enää vajaa 100 miestä, vaikka lakon alkaessa niitä siellä oli noin
600 miehen. Satamassa laastaan puutavaraa 12 höyry- ja 19 purjela-
vaan ja saavat työt häiriintyneet. Lakon alkaessa valinnut ruuhattomuus
on nyttemmin kokonaan loppunut. Kuluvan viikon aikana on saapunut
uutta työtäkin 160 miestä. Reposaareilla olevat kahvilat suljettuna kei-
lo 6 illalla, jonka jälkeen työmiehen oma kiväärillä varustettu
patrulli alkaa kiertää saarta korjaten päihtyneet poliisiputkaan ja
auttaa muuten poliiseja järjestyksessä en pidossa.

Seikun saarella kannatti lakoon ryhtymistä m. m. tapoja ja Aat-

to Els, joka^{on} Porin Saha- ja Lautatarha-ammattiosaston sihteeri. - Avustusta saavat lakkolaiset 6 mk. 25 pen. päivässä ja alkaa puute lakkolaisten keskuudessa jo olla tuntuva, koska moni heidän vaimoistaan ja lapsistaan kulkevat ruokaa ja apua etsien. Muuten keräävät lakkolaiset listoilla avustusta ympäri maata. Huhuna kerrotaan että lakkolaiset jo ensi viikolla jälleen ryhtyisivät töihin entisillä ehdoilla.

Porin Puuvillatehtaalla on työsulku entisellään. Viikon varrella kääntyi kutomatyöntekijäin luottamusmies Kanto tehtaan isännistön puoleen tiedustellen, millä ehdoilla työläiset voisivat palata töihin ja saataisiinko neuvotteluja aikaan. Isännistön taholta kuitenkin vastattiin, ettei heillä ole mitään neuvoteltavaa, koska työväelle on maksettu lopputili ja annettu erotodistukset ja että jos työväkeä tarvitaan, niin sitä haetaan tarpeen mukaan.

Tampereella, Epilän tapetti- ja väritehtaalla puhkesi lakko kulu-
van syyskuun 23 p:nä. Työväelle on tänä vuonna jo kahdesti korotettu palkkoja. Viime elokuun 1 p:nä sopi tehdas tapettipainajain kanssa 50% korotuksesta ja sen jälkeen esittivät muutkin työläiset samansyuruksen korotusvaatimuksen, johon ei kuitenkaan voitu suostua, minkä vuoksi lakko sitten syntyi.

Rauman metallityömiehet ovat myöskin palkankorotuspuihissa ja ovat jättäneet asian ammattiosaston liiton ratkaistavaksi.

Kuopiossa saattaa lakkoselkkauksia syntyä metallityöalalla, sillä metallityöntekijät ovat siellä esittäneet vaatimuksensa, jonka mukaan korkein ammattitaitoiselle työläiselle maksettava tuntipalkka olisi oleva 7 mk. Tähän saakka maksettu korkein tuntipalkka on ollut 5 mk. Muita tuntipalkkoja koskevat vaatimukset ovat suhteelliset edellä mainittuun korkeimpaan tuntipalkkaan ~~niin~~. Näihin palkkojen korotuksiin ei työnantajain puolelta voitane suostua, joten, jos työläiset pysyvät vaatimuksissaan, lakko on tulossa.

Myöskin Varkaudessa on ollut rettelöitä metalliteollisuuden alalla. 18/9 oli työnantajilla ja työläisillä yhteinen kokous, jossa sovittiin korkeimmaksi palkaksi 5 mk. 15 p. tunnilta sekä lisäksi lapsikorotukseksi 25 mk. kuukaudelta kutakin lasta kohti. Työläiset

to Eia, joka Porin Saha- ja Lautatarha-ammattiosaston sihteeri. - Avustusta saavat laskokirjat 6 mk. 25 pen. päivässä ja aikaa puolelasko- laisten keskuudessa jo olla tuntuva, koska moni heidän vaimoistensa ja lapsistaan kulkivat ruokaa ja apua etsien. Muuten keräivät laskokirjat listoilla avustusta ympäri maata. Huomaa kerotessa että laskokirjat jo ensi viikolla jälleen ryhtyisivät töihin entisillä ehdoilla.

Porin Puuvillatehtaalilla on työsuorituksellaan entisellään. Viikon varrella kääntyi kutomatyöntekijäin luottamusmiehes Kanto tehtaan isännistön puoleen tiedustellen, millä ehdoilla työläiset voisivat palata töihin ja asettaisinko neuvottelujat aikan. Isännistön taholta kuitenkin vastattiin, ettei heillä ole mitään neuvoteltavaa, koska työväelle on maksettu loppupää ja annettu erotodistukset ja että jos työväkeä tarvitaan, niin sitä haetaan tarpeen mukaan.

Tamporeella, Epilän tapetti- ja väritehtaalilla puhkesi lakko kuukauden syyskuun 23 p:nä. Työväelle on tänä vuonna jo kahdesti korotettu palkkoja. Viime elokuun 1 p:nä sopi tehdas tapettipainajain kanssa 50% korotuksesta ja senjälkeen esittivät munkin työläiset samansuuruiseen korotusvaatimukseen, johon ei kuitenkaan voitu suostua, minkä vuoksi lakko sitten syntyi.

Rauhan metallityömiehet ovat myöskin palkankorotuspunhuksaan ja ovat jättäneet asian ammattiosaston liiton ratkaistavaksi.

Kuopiossa saatetaan laskokirjoja syntyä metallityöläisille, sillä metallityöntekijät ovat ajelelle esittäneet vaatimuksensa, jonka mukaan korkein ammattistaisiiselle työläiselle maksettava tuntipalkka olisi oleva 7 mk. Tähän saakka maksettu korkein tuntipalkka on ollut 5 mk. Muita tuntipalkkoja koskevat vaatimukset ovat suhteelliset edellä mainittuun korkeimpaan tuntipalkkaan xxxxxx. Näihin palkkojen korotuksiin ei työnantajain puolelta voitane suostua, joten, jos työläiset pysyvät vaatimuksissaan, lakko on tulossa.

Myöskin Varkaudessa on ollut rettelöitä metalliteollisuuden alalla. 18/9 oli työnantajilla ja työläisillä yleinen kokous, jossa sovittiin korkeimmaksi palkaksi 5 mk. 15 p. tunnulta sekä lisäksi lapaikakorotukseksi 25 mk. kuukaudelta kutakin laasta kohti. Työläiset

tyytyivät tähän, ja jatkuivat työt jälleen keskeytymättä maanantaina 20/9 aamulla. 22/9 saapui sitten isännistön luo viilarien, porarien y.m. konemiesten puolesta lähetystö, vaatien nyt 1 markan korotusta tunnilta äsken sovittuihin palkkoihin. Tähän ei isännistö kuitenkaan voinut suostua, jolloin 55 työmiestä heti keskeytti työnsä. Tehtaan koko tällä alalla toimiva työvoima on viime viikon päivälistan mukaan 290 miestä, joten lakossa on niistä vasta vain pieni osa.

Joku aika sitten erotti Turun Porsliinitehdas palveluksestaan Ruotsin alamaisen Evert Sixtin Henry Tisell'in hänen työtoveriensa vaatimuksesta, mainittu Tisell kun on jäsenenä Turun suojeluskunnassa, minkä vuoksi hänen toverinsa kieltäytyivät työskentelemästä hänen kanssaan. Tästä tapahtumasta ei kuitenkaan silloin ilmoitettu paikalliselle järjestysvallalle eikä myöskään Eteläisen Keskuspoliisin Turun alaosastolle. Vasta sitten kun tehtiin ilmoituksia tämänlaisista työrettelöistä muilla työmailla tuli selvälle myöskin tämä asia ja ryhdyttiin silloin heti toimenpiteisiin yllämainitun työnantajan virheellisen menettelyn oikaisemiseksi, kääntymällä työnantajaliiton sihteerin puoleen jyrkällä vaatimuksella että Tisell on otettava takaisin entiseen työpaikkaansa. Asia saatiinkin järjestetyksi niin, että Tisell jo seuraavana päivänä sai aloittaa vanhassa työpaikassaan entisen työnsä. Tähän eivät muut työläiset tahtoneet suostua, ja uudistivat he aikaisemman vaatimuksensa Tisell'in erottamisesta. Kun tämä vaatimus ei kuitenkaan johtanut heidän toivomaansa tulokseen, koettivat he uhkauksilla ja ilkitöillä, kuten esim. kätkemällä Tisellin poissaollessa hänen työvaatteensa ja välineensä, tehdä hänelle mahdottomaksi jäädä tälle työmaalle. Näissä hommissa kunnostautui erikoisesti sepänoppilas Frans Nikolai Osen, minkä vuoksi poliisi, sitten kun tästä oli tehty ilmoitus, pidätti sanotun Osen'in epäluulonalaisena edellämainittujen vaatteitten varkauteen sekä yksityisen työrauhan häiritsemisestä; tämän tapahduttua muut työläiset luopuivatkin enemmistä rettelöistä. - Osen on edelleen pidätettynä, ja tutkintoa hänen suhteensa jatketaan.

tyytyväisiä tähän, ja jatkuvasti työt jälleen keskeytyivät maan-
saina 20/9 samalla. 22/9 saapui sitten läsnäolijain viik-
korien y. m. kokeneisten puolesta lähetykset, vastien nyt 1 markan
korotusta tunnitteiden saken sovittuihin paikkoihin. Tähän ei läsnä-
nieste kuitenkin voinut suostua, jolloin 25 työmies heti keskeyt-
ti työn. Töiden koko tällä alalla toimiva työvoima on viime-
viikon päivällisten mukaan 290 miestä, joten laskossa on niistä vas-
ta vain pieni osa.

Joku aika sitten erotti Turun Porilainliiton palvelukses-
taan Gustaf Almasen Evert Siltin Henry Tiselin hänen työto-
veriansa vastineesta mainittu Tiselin kun on jäsenenä Turun suo-
telusunnassa, minkä vuoksi hänen toveriansa kieltäytyivät työsken-
telemästä hänen kanssaan. Tästä tapahtumasta ei kuitenkaan sil-
loin ilmoitettu paikalliselle järjestysvaliokunnalle eikä myöskään Et-
sivän Kesäseuran Turun aliosastolle. Vasta sitten kun tehtiin
ilmoituksia tämänlaisista työehtolaisista mielisillä työmies tui sel-
ville myöskin tämä asia ja ryhdyttiin silloin heti toimittamaan
ylijärjestetyn työehtojen virheellisen menettelyn oikaisemiseksi.
Käynnillä työehtojen siltin sihteerin puolesta jyrkällä vasti-
muksella että Tiselin on otettava takaisin entiseen työpaikkaan.
Asia saatiinkin järjestetyksi niin, että Tiselin jo seuraavana päi-
vänä sai aloittaa vanhaan työpaikkaan entisen työnsä. Tähän ei-
vät muut työläiset tahoineet suostua, ja uudistivat he aikaisem-
man vastineensä Tiselin erottamisesta. Kun tämä vastine ei
kuitenkaan johtanut heidän toivomaan tulokseen, koettivat he
ulkakavalla ja ilkitöillä, kuten esim. kätkeä Tiselin pois-
ollessa hänen työvästensä ja välineensä, tehdä hänelle mahdotto-
maksi jäädä tälle työmaalle. Näissä hommissa kunnostautui erikois-
sesti seppänpoltti Frans Nikolai Osa, minkä vuoksi poliisi, sitten
kun tästä oli tehty ilmoitus, pidätti sanotun Osa'n epäluottolai-
sena edellämmainittujen vastineiden varkautteen sekä yksityisen työ-
ryhmän häiritsemisestä; tämän tapahtumasta muut työläiset luopui-
vatkin enemmistö tettelöistä. - Osa on edelleen pidätetty, ja
tutkintoa hänen suhteensa jatketaan.

K a r j a l a n K a n n a k s e l t a .

Salakuljetus.

Viime tilannekatsauksessa mainittu hevosten salakuljetus on viime aikana jonkun verran vähentynyt, johonka, saamiemme tietojen mukaan, on vaikuttanut se seikka, että tähän tarkoitukseen lähetetyt rahat ovat loppuneet eikä uusia ole vielä ehtinyt saapua. Siitä huolimatta tuodaan Rajamaahan muualta Suomesta vielä runsaasti hevosia, joita säilytetään siellä kunnes tulee sopiva tilaisuus kuljettaa ne rajan yli.

Muuta salakuljetustavaraa, kuten ruokatarpeita, lääkkeitä ja vaatetustarpeita viedään nykyään etupäässä Suomenlahden yli. Rajakommandantin määräys merellä liikkumisesta ja päivittäinen veneiden tarkastus satama-alueilla ovat johtaneet hyviin tuloksiin. Määrätyllä kellonlyönnillä toimitetussa tarkastuksessa vaaditaan poissaolevien veneiden omistajat antamaan selityksensä syystä veneittensä poissaoloon, ja tämän kautta on paljastunut monta salakuljettajaa. -

Viime aikoina on Seiskarin saaren lähellä liikkunut paljon bolshevikien moottorialuksia ja laivoja, kulkien aina Hallin matalikolle saakka. Saarella asuvat kalastajat ovat yrittäneet veneillä lähestyä mainittuja aluksia tarkoituksella myydä elintarpeita y.m. tavaraa, mutta bolshevikit eivät jostakin syystä ole laskeneet heitä laivoihinsa.

Salakuljetus Inkerin rannikolle, jota harjoittavat inkeriläiset kalastajat, on verrattain vilkasta, vaikka sitä hiukan estävätkin merellä liikkuvat laivat. Seiskarissa voi aina tavata Inkerin miehiä tavaran ostossa. Saaren rannassa on tällä hetkellä joukko laivoja täydessä suolalastissa odottaen ostajia Inkeristä. Arviolta on näissä laivoissa 50 à 60 tuhatta kiloa suolaa ja kun ottaa huomioon, että rannalla on vielä suuret varastot, voi käsittää millaisen "tukkukaupan" muodon salakuljetus on sielläpäin saanut. Paikalliset viranomaiset eivät kuitenkaan ole ryhtyneet minäkäänlaisiin vastatoimenpiteisiin.

K a r t t a n K a n n a k a s e l t a

Salakuljettus.

Viime tilinnekatsauksessa mainittiin hevosten salakuljetus on viime aikana jonkun verran vähentynyt, johonka, aasiamme tietojen mukaan, on vaikuttanut se seikka, että tähän tarkoitukseen lähesketyt rahat ovat loppuneet eikä uusia ole vielä ehtinyt saapua. Sitten huolimatta tuodaan Rajamahan muulta Suomesta vielä runsaasti hevosia, joita siilytetään siellä kunnas tulise asivia tilaisuuksia. Kuitenkin ne rajan yli.

Mutta salakuljetustavaraa, kuten ruokatarpeita, lääkeaineita ja vastustajia viekään nykyään etupäässä Suomesta lähtien yli. Rajakomendantin määritys merellä liikkumisesta ja päivittäinen veneiden tarkastus aasama-aineilla ovat johtaneet hyviin tuloksiin. Määrityksillä kellojenkannalla toimittuessa tarkastuksessa vaaditaan poissojevien veneiden omistajat antamaan selityksensä syytöksi ve-neitten poissojeon, ja tämän kautta on paljastunut monta salakul-jettajaa.

Viime aikoina on Seiskarin saaren lähellä liikkunut paljon polshenien moottorilauksia ja laivoja, joiden aina Hallin ma-talikoille saakka. Saarella asuvat kalastajat ovat yrittäneet ve-nellä lähestyä mainittuja aluksia tarkoituksella myydä olintar-peita y. m. tavaraa, mutta polshenit eivät johtakia syytöksi ole las-keneet heitä laivoihinsa.

Salakuljetus Inkerein rannikolle, jota harjoittavat inkereit-läiset kalastajat, on verrattain vilkasta, vaikka siellä hukkaa es-tävään merellä liikkuvat laivat. Salakuljettajia voi aina tavata Inkerein miehien tavaran ostossa. Saaren rannassa on talia heikkeliä, jonne laivoja täydessä anolaisissa odotteen ostajia inkereitä. Arviolta on näissä laivoissa 50 ä 60 tuhatta kiloa anolia ja kun ottaa huomioon, että rannalla on vielä anuret varastot, voi käsittää millaisen "tukkukaplan" muodon salakuljetus on sielläpäin sa-nut. Paikalliset viranomaiset eivät kuitenkaan ole ryhtyneet min-käänlaisiin vastatoimenpiteisiin.

ITÄRAJALTA.

Rovaniemen alaosa tiedottaa:

Kuusamon Lämsänkylässä on välirauhanteon jälkeen alkanut karjalaisten majoituspaikkain ympärillä hiipiä epäilyttäviä henkilöitä. Tavallisesti on tapausten kulku seuraava: pimeällä on vahti nähnyt miehen ryömivän, huutanut seis, ei vastausta, ampunut, ryömiä on kadonnut, on muodostettu ketju, haettu, ei löytynyt. Kerran on suomalainen sotilasvartiosto ampunut. On myös sattunut, että metsästä on ammuttu yksityisiä laukauksia karjalaismaajoituspaikkoja kohti. Kapt. Laaksonen ja siihen määrätty aliupseerit ovat tutkineet tapauksia ja on tultu siihen tulokseen, että Lämsänkylän seuduilla liikkuu joitakin tuntemattomia henkilöitä, joista ainakin osa on asestettuja. Varsinaista hyökkäystä ei ole tehty, eikä suurempia joukkoja ole voitu todeta. Ovatko hiiviskelijät neuvostojoukkojen sotilaita, jotka toimivat asiamiestensä käskystä, vai kommunisteja ei ole toistaiseksi voitu todeta.

Norjalaiset suhtautuvat suomalaisiin suopeammin kuin ennen. Samaa kertovat m.m. 3 Salmijärven taistelun jälkeen Norjaan internoitua ja sieltä Inariin karannutta sotilasta. Petsamon maan asujamisto, joka aikoinaan otti riemu-uudoin vastaan bolshevikit, on saanut katkeran kokemuksen heidän herruudestaan. Ne Norjan suomalaiset, jotka bolshevikien tulon jälkeen joukottain menivät Venäjälle, ovat katkerina palanneet, jos heillä on ollut rahaa palata; työpalkat maksetaan näet sodan jälkeen (?). Sotilaat vakuuttivat, että Ruijan suomalaisten mieliala on kokonaan muuttunut ja että he varmasti äänestäisivät Suomeen liittymistä.

Salakuljettajat valmistavat itärajalla vilkkaaseen toimintaan rauhan tultua.

Bolshevikien vankeudesta Petroskoissa karanneet ja rajan yli Suomeen tulleet viisi puolalaista sotilasta ovat kuulustelusen puolella. Jo aikoinaan on Piepajärven kylä samasta kunnasta tehnyt samankaltaisen ilmoituksen.

Rovaniemen alaosasto tiedottaa:

Kuusamon lääninjohtajassa on välikäsitys al-
kaut karjalaisen majoituspäikkien ympäristöä epäilyttä-
vis henkilöitä. Tavallisesti on tapusten kukaan seuraava: pimeä-
lä on vahsti nähnyt miehen ryömivän, hirtannut se, ei vastusta,
ampunut, ryömijä on kadonnut, on muodostettu ketju, haettu, ei
löydy. Kertan on suomalaisen sotilasvirasto ampunut. On myös
sattunut, että metsästä on ammuttu yksittäisiä laukauksia karjalai-
sia majoituspäikkejä kohti. Kap. Laaksonen ja siihen määrätty
alipäälliköt ovat tutkineet tapauksia ja on tulut siihen tulok-
seen, että lääninjohtajan esillä liikkuu joitakin tuntematto-
mia henkilöitä, joista ainakin osa on aseistettuja. Varain-
hyökkäystä ei ole tehty, eikä suurempia joukkoja ole voitu tode-
ta. Ovatko hiivakellit neuvostojoukkojen sotilaita, jotka toi-
mivat aasiansena kääntä, vai kommunisteja ei ole toistaisek-
si voitu todeta.

Norjalaiset suhtautuvat suomalaisiin suopeammin kuin en-
nen. Samat kertovat m.m. 3 Salmitjärven taistelun jälkeen Nor-
jan internoutua ja aiellet Inarin karannutta sotilasta. Petas-
mon maan asujamiehe, joka aikoo mennä etti riemuunvuo-
doin vastan. Polshavikit, on saanut katkeran kokemuksen heidän herruudesta.
Ne Norjan suomalaiset, jotka polshavikien tulon jälkeen joukottain
menivät Venäjälle, ovat katkerina palanneet, jos heillä on ollut
rahaa palata; työpalat maksetaan näet sodan jälkeen (?). Sotilast
vakuttivat, että Ruijan suomalaisien mieliala on kokonaan muut-
tunut ja että he varmasti lähestäisivät Suomeen liittymistä.

Salakuljettajat valmistavat itärajalla vilkkaseen

toimintaan rahan tulua.

Polshavikien vankeudesta Petroskoiissa karanneet ja rajan
yli Suomeen tulleet viisi puolalaista sotilasta ovat kuulustelu-

sa kertoneet, että he pakomatkallaan olivat huomanneet joka kylässä Suomen rajaan päin löytyvän pienempiä punakaartilaisosastoja, vaihdellen 10:stä 60:neen mieheen; sitäpaitsi oli Semtsinmäen kohdalla Porajärven puolella noin 30-40 virstaa Suomen rajalta äskettäin valmistettuja juoksuhautoja, piikkilanka-aitoja ja teroitettuja paaluasteita.

Eräs Venäjältä rajan yli Valkeasaaren (Rajajoen) luona tullut suomalainen työmies oli puolestaan huomannut vallituksia Levashovon kohdalla.

V i e n a n K a r j a l a s t a .

Viime aikoina on yhä enemmän ollut huomattavissa koko Vienen-Karjalan kääntymistä bolshevikien pakkovaltaa vastaan. M. m. on Oulangan kunta, joka tähän asti on suhtautunut bolshevikeihin aivan puolueettomasti, viime aikoina noussut näitä vastaan. Tähän mainitaan pääasiallisena syynä se, että bolshevikit ovat täälläkin ryhtyneet karjan ja porojen pakko-ottoon. Bolshevikien alkama miesten mobilisointi ei missään Karjalan kunnassa ole onnistunut. Useissa paikoin ovat nuoret miehet, joita mobilisatsioni koskisi, paenneet metsiin.

Bolshevikisotilaita ei Vienen Karjalassa ole paljoakaan, ja nekin mitä on, ovat hajotetut pieniin osastoihin, kuhunkin kyläkuntaan aina kymmenen, parikymmentä miestä. Viimeksi Uhtualla käyneet vienankarjalaiset tiedustelijat ilmoittavat, ettei siellä ollut juuri ensinkään bolshevikisotilaita. Tunguan, Suikujärven, Kontokin ja Kiimasjärven kuntien alueella ei myöskään ole bolshevikeja.

Tulemajärvellä olleet punaiset on nyttemmin siirretty pois sieltä.

Voijärven kunnasta, Lesolan kylästä, on Vienen-Karjalan Väliaikaisen Hallituksen luokse Suomussalmelle tullut 5-miehinen lähetystö, joka on jyrkästi ilmoittanut kyläkuntansa olevan Hallituksen puolella. Jo aikaisemmin on Piepajärven kylä samasta kunnasta tehnyt samankaltaisen ilmoituksen.

sa kertonut että ne pakomatkailaan olivat huomannut joka kylä-
 sa Suomen rajan päin löytyvän pienempiä punakaartilaisasuja,
 vaihdellen 10:stä 60:seen mieheen; sitäpaitsi oli semlaisia kon-
 dalia Porajärven puolelta noin 30-40 virasta Suomen rajalta lähtö-
 täin valmistettuja juoksuasuja, pikkilankas-aitoja ja teroitettuja
 päsivestejä.

Eräs Venäjältä rajan yli Valkeasaaren (Rajajoen) luona
 tullut suomalainen työmieheä oli puolestaan huomannut valittakia
 Levashevon kodalla.

V i e n a n K a r j a l a s t a

Viime aikoina on yhä enemmän ollut huomattavissa koko
 Vienn-Karjalan kääntymistä bolshhevikien pakkovaltaa vastaan. M. m.
 on Gulangan kunta, joka tähän asti on suhtautunut bolshhevikien
 sivan puolueettomasti, viime aikoina nousut näitä vastaan. Tähän
 mainittaan pääasiallisena syytä se, että bolshhevikit ovat täällä-
 kin ryhtyneet karjan ja poron pakko-ottoon. Bolshhevikien alkama
 miesten mobilisointi ei missään Karjalan kunnassa ole onnistunut.
 Useissa paikoissa ovat nuoret miehet, joita mobilisointi koskisi,
 pakenneet metsiin.

Bolshhevikisotilasta ei Vienn Karjalassa ole paljoakaan,
 ja nekin mitä on, ovat hajotett pienin osastoiksi, kukaan kylä-
 kunnasta aina kymmenen, parikymmentä miestä. Viimeksi Uhtualla käy-
 neet viennakarjalaiset tiedustelijat ilmoittavat, ettei alalla ol-
 lut juuri ensinkään bolshhevikisotilasta. Tanguan, Suikujärven, Kon-
 tokin ja Kimmajärven kuntien alueella ei myöskään ole bolshevi-
 kejä.

Tuomajärvelä olleet punaiset on nyttemmin siirretty pois
 sieltä.
 Voijjärven kunnasta, Isonen kylästä, on Vienn-Karjalan Va-
 llikaisen Hallituksen luo kasuomussalimolle tullut 5-miehinen lä-
 hetysti, joka on tyrkästä ilmoittanut kyläkunnasta olevan Hallituk-
 sen puolella. Ja aikaisemmin on Piepajärven kylä samasta kunnasta
 tehnyt samankaltaisen ilmoituksen.

Viimeiset tiedot kertovat, että bolshevikien valta on nostanut Vienen-Karjalassa vastaan aseellisia järjestöjä. Kiimajärven kunta on nimittäin päättänyt perustaa erityisen aseellisen järjestön suojeluskunnan malliin.

Kamenev ja Gukovski matkustaneet Moskovaan.

V i r o s t a .

Syyskuun 18 p:n illalla tuli Kamenev laival- ja Takholmasta Tallinnaan ja matkusti vielä samana iltana yh- Venäjälle karkoitettujen 61 kommunistin asia.

Tätä asiaa on, kuten viime tilannekatsaukses- sa mainitsimme, itsenäisten sosialistien tekemän välikysymyksen joh- dosta käsitelty Perustavassa kokouksessa. Kuultuaan Pääministerin ja Sisäministerin selitykset Perustava kokous kul. syyskuun 17 päi- vänä pidetyssä istunnossa päätti, katsoen selitykset tyydyttäväiksi, jättää asian sikseen.

Paljonko on Virossa vierasta ainesta?

Viime huhtikuussa oli Virossa Judenitshin armei- jalaisia ja sotapakolaisia n. 36.000 henkeä.- Nyt on tämä luku vähen- tynyt niin, että kuluvan syyskuun 1 p:nä oli ensimmäinittuja n. 5700 ja jälkimäisiä n. 9000 henkeä. Osa on lähetetty Venäjälle ja suuri osa on mennyt Puolan rintamalle. -

Tsaarirahan valmistaminen Neuvosto-Venäjällä.

Tsaariraha on Virossa paremmassa hinnassa kuin muu venäläinen raha. Tallinnan börssi noteeraa tsaariruplan nyky- ään vähän vaille 2 Vmk. Virossa on arveltu etteivät bolshevikit e- nää painattaisi tsaarirahaa. Päävahti on saanut äskettäin Venäjältä tulleeelta Venäjän perustavan kokouksen jäseneltä B. Sokolovilta tie- tää, että juuri tämän arvelun perusteella onkin viime aikana painet- tu suuret määrät tsaarirahaa, etenkin 100 ja 500 ruplan seteleitä. Pietarin valtiopaperien painatuspajassa valmistetaan päivittäin 20 puutaa paperia, joka vastaatäydellisestivanhaa tsaarirahapaperia. It- se raha painetaan Moskovassa aivan samannäköisenä ja samoilla al-

Viimeiset tiedot kertovat, että bolševikien valta on nostanut Wienin-Karjalassa vastustaa aseellista järjestöä. Kiimajärven kunta on nimittäin päättänyt perustaa erityisen aseellisen järjestön suojelemaan mallin.

V i r o s s a

Venäjäille karkoitettujen ei kommunistien asia.

Tätä asiaa on, kuten viime tilannekatsauksessa mainitsimme, itämaisten sosialistien tekemän välikysmyyksen johdosta käsitellyt Perustavaa kokouksessa. Kuluttuaan Pääministerin ja Sisäministerin selitykset Perustava kokous kml. syyskuun 17 päivä pidetyssä istunnossa päätti, kassaan selitykset tyydyttäväksi, jättäen asian sikseen.

Paljonko on Virossa vierasta sinestä?

Viime huhtikuussa oli Virossa juudenitshin eräet jalaisia ja sotapalvelaisia n. 36.000 henkeä. - Nyt on tämä luku vähentynyt niin, että kuluvan syyskuun 1 päivä oli ensimmäinintu n. 5700 ja jälkimmäis n. 9000 henkeä. Osa on lähetetty Venäjälle ja saanut osan on mennyt Puolan rintamalle. -

Tasavallan valmistaminen Neuvosto-Venäjälle.

Tasavallan on Virossa paremmassa hinnassa kuin muu venäläinen raha. Tallinnan börssi noteeraa tasavallan nykyään vähän välillä 2 Vmk. Virossa on arveltu esteivät bolševikit nää painattaisi tasavallan. Päävienti on saanut äskettäin Venäjältä tulleeja Venäjän perustavan kokouksen jäseniä B. Sokoloville tiedää, että juuri tämän arvoin perustettiin onkin viime aikana painettu suuret määrät tasavallan, etenkin 100 ja 500 ruplan seteleitä. Pietarin valtiopapereiden painatuspaikassa valmistetaan päivittäin 300000 paperia, joka vastastäydellisesti vanhaa tasavallanpaperia. Itä se raha painetaan Moskovassa aivan samannäköisenä ja samalla si-

lekirjoituksilla ja numeroilla varustettuna kuin tsaarin aikakin. Päivittäin valmistuu 140,000 kpl. tsaarirahaseteleitä.- Tällaista rahaa keräävät virolaiset säästöön paljon mieluummin kuin omaa rahaansa.-

Kamenev ja Gukovski matkustaneet Moskovaan.

Syyskuun 18 p:n illalla tuli Kamenev laivala Tukholmasta Tallinnaan ja matkusti vielä samana iltana yhdessä Gukovskin kanssa Moskovaan selostamaan Lontoon neuvotte-
lujen epäonnistumista.-

Englantilaisten aikeet Virossa.

Viron hallituksen kerrotaan myöntäneen Englannille Saarenmaan saarella satamaoikeuden. Tähän viittaa sekin, että hallitus koettaa saada ostetuksi Saarenmaalla Kuresaaren kaupungin omistaman kaperaiteisen rautatien. Englantilaisilla on aikomus rakentaa leveäraiteinen rata saaren toisesta päästä toiseen ja tietysti myöskin perustaa tänne tukikohta laivastolleen.

Bolshevikit tekevät Suomen rahaa.

Narvasta saadun tiedon mukaan matkusti viime 19/9 Narvan kautta Tallinnaan toveri Molotshnikow ostamaan shela-
tiinia, jota bolshevikit tarvitsevat ulkomaisen rahan, etupäässä Suomen ja Englannin, valmistamista varten.

5 bolshevikikomisaaria matkustanut Saksaan.

Eilen matkusti Tallinnasta eräällä saksalaisella laivalla viisi bolshevikomisaria Saksaan.

Tallinnassa kerrotaan, että suomalaisten kommunistien murhat ovat tuloksena Dershinskin provokatsionista, sillä suomalaiset kommunistit vastustivat rauhan solmimista Suomen ja Neuvosto-Venäjän välillä uhaten, jos rauha solmittaisiin, liittyä Suomen natsionalisteihin ja julkaista asiakirjoja, jotka saattaisivat neuvostoviranomaiset huonoon valoon.-

leikirjoituksilla ja numeroilla varustettuna kuin tavarain aike-
nakin. Päivittäin valmistuu 140,000 kpl. tavarainaseteleitä.
Tällaista rahaa kersäköivät viralliset säästöön pajojen miinumin
kain omaa rahansa.

Kamenev ja Gukovski matkustaneet Moskovaan.

Syyskuun 18 p:n illalla tuli Kamenev laival-
la Tukholmasta Tallinnaan ja matkusti vielä samana iltana ym-
dessä Gukovskin kanssa Moskovaan selostamaan Lontoon neuvotte-
lujen epäonnistumista.

Englantilaisten aikoo Virossa.

Viron hallituksen kertomaan myöntäneen Englan-
nille Saarimaan saarelle asutusoikeuden. Tähän viittaa sekin,
että hallitus koettaa saada ostetuksi Saarimaalla Kurasaaren kan-
pungin omistaman kaaperiteiden rautatien. Englantilaisilla on ai-
koma rakentaa leveäraiteinen rata saaren toisesta päästä toiseen
ja tietysti myöskin perustaa tänne tukikohta laivastollaan.

Bolshevikit tekevät Suomen rahaa.

Narvasta saadun tiedon mukaan matkusti xixx
19/9 Narvan kautta Tallinnaan toveri Molotshnikov ostamaan shela-
ttiina, jota bolshevikit tarvitsevat ulkomaisen rahan, etupäässä suo-
men ja Englannin, valmistamista varten.

5 bolshevikikomissaaria matkustanut Saksaan.

Kiilen matkusti Tallinnasta eräällä akselil-
sella laivalla viisi bolshevikikomissaaria Saksaan.

Tallinnassa kerrotaan, että suomalaisien kommu-
nistien murhat ovat tuloksena Dzerzhininkin provokatoimista, sillä
suomalaiset kommunistit vastustivat rahan solmimista Suomen ja
Neuvosto-Venäjän välillä uuden, jos rahan solmittaisiin, liittyy
Suomen kansallistaistia ja julkaisi salakirjoja, jotka saattai-
sivat neuvostoviranomaiset hämään valoon.

Neuvosto-Venäjältä Tallinnaan italialaisina taiteilijoina saapuneilla, hotellissa "Petrograd" asuvilla 15 henkilöllä on terroristisia tehtäviä suoritettavanaan Viron alueen ulkopuolella. Heille tuottaa suuria vaikeuksia ulkomaalaisten visumien saanti. Mikäli on kerrottu suuntaavat terroristit matkansa pääasiallisesti Englantiin. Litvinov avustaa lähettämällä henkilöitä, propagandakirjallisuutta ja rahoja sekä toimittamalla tietoja Tallinnan kautta. Litvinovin tietojen ja kirjeenvaihdon välittäjänä Tallinnan kanssa on eräs Tallinnaan ja Saksan välillä kulkevalla höyrylaivalla, nähtävästi "Vaxsalla, palveleva merimies .-

Narvasta saatujen tietojen mukaan on Tallinnassa eräs venäläinen bolshevikiaagentti Rykatkin. Hän on kirjeenvaihdossa Litvinovin kanssa; m.m. on hän eräässä kirjeessään kysynyt L:ltä hänen karkoituksestaan Englannista. Rykatkin on yhteydessä bolshevikien Moskovassa olevan pääesikunnan kanssa ja hänen aikomuksenaan on toimittaa kiihoituskirjallisuutta y.m. tarpeellisia välineitä Tallinnasta Tukholmaan pikku-aluksilla ja pursilla. Hänen toimestaan lienee äskettäin Tallinnasta lähtenyt Suomeen pursialuksella jokin luutnantti Parfenenko (kapteeni Mihailow). Lähe mpiä tietoja asiasta puuttuu.-

(Lieneekö mahdollisesti sama Parfenenko, jota viime syksynä etsittiin Hadsheladsen juttuun sekaantuneena).

Tallinnassa oleskelee bolshevikien urkkijana myöskin eräs kornetti Preobrashenskiij, joka aikaisemmin, tammikuun lopussa, oli Koppelissa venäläisen armeijan - sairaalan komendanttina. Preobrashenskiij toimittaa saamansa tiedot hotelleihin "Petrograd" ja "Imperial".-

"Suharnyja "-kasarmeissa on bolshevikomennuskunta, entisiä luoteisen armeijan sotilaita, jotka Gukovskij on ottanut suojeluksensa.

Tunnettu pankkiiri Dmitrij Rubinstein saapui viime elokuun alkupuolella Tallinnaan. Julkisuudessa ei ole tästä hänen matkastaan mainittu mitään.

Herra Rubinsteinillä lienee ollut salaisia neuvotteluja Viron hallituksen kanssa. Viron ja Neuvosto-Venäjän rauhansopimuksen mukaan sai Viro etuoikeuden Virost Moskovaan menevän rautatien

Nevosto-Venäjästä Tallinnaan italialaisina taiteilijoina asuneilla, hotellissa "Petrograd" asuvilla 15 henkilöillä on terroristisia tehtäviä suorittavansa Viron alueen rikosuolalla. Heille tuottaa suurta vaikeuksia rikomuslaitosten vianneen saanti. Mikäli on kerrottu suunnatavat terroristit matkansa pääasiassa Englantiin. Litvinov avustaa laajentamalla henkilöitä, propagandakirjallisuutta ja rahoja sekä toimittamalla tietoja Tallinnan kautta. Litvinovin tietojen ja kirjeenvaihdon välittäjänä Tallinnan kansa on eräs Tallinnan ja Saksan välillä kulkevalle höyrylaivalle, nauttivasti "Vaxalla" palvelleva merimies.

Nervasta saatujen tietojen mukaan on Tallinnassa eräs venäläinen poliisivirkailija Rytikin. Hän on kirjeenvaihdossa Litvinovin kanssa; m.m. on hän erästä kirjassaan kysynyt Litin hän nen kirjoituksistaan Englannista. Rytikin on yhteydessä poliisivirien Moskovassa olevan pääesikunnan kanssa ja hänen aikomuksensa on toimittaa kihoituskirjallisuutta y.m. tarpeellisia välineitä Tallinnasta Tukholmaan pikku-aluksilla ja purilla. Hänen toimestaan lienee lähetetty Tallinnasta lähtenyt Suomen purjelausella jokin luutnantti Parfenenko (kapteeni Mikhailow). Läheisiä tietoja saataa puuttuu.

(Lieneekö mahdollisesti sama Parfenenko, jota viime syksynä otettiin Haholassa juttuun seksantuneena).

Tallinnassa olevalle poliisivirien virkijana myöskin eräs kornetti Preobrasnenkij, joka aikaisemmin tammikuun lopussa oli Kopelissa venäläisen armeijan - esirajan komendantina. Preobrasnenkij toimittaa samana tiedot hotellien "Petrograd" ja "Imperial". "Soharinyja" -kassarmeissa on poliisivirkomennunkunta, entisiä luoteisen armeijan sotilaita, jotka Gukovskij on ottanut suojeluksaan.

Tunnettu pankkiri Dmitrij Rubinshtein asuu viime elokuun rikosuolalla Tallinnassa. Julkisuudessa ei ole tästä hänen matkastaan mainittu mitään.

Herra Rubinshteinillä lienee ollut aikalaisia neuvotteleja Viron hallituksen kanssa. Viron ja Nevosto-Venäjän rauhansopimuksen mukaan sai Viro etuoikeuden Virossa Moskovaan menevän rautatie-

käyttämiseen sekä myöskin luvan myydä tämä konsessiooni. Viron hallituksen ja herra Rubinsteinin neuvottelujen tuloksena oli, että Rubinstein sai ostaa mainitun konsessionin 55 miljoonasta dollarista kullassa. Kun tämä sopimus oli tehty matkusti Rubinstein Saksaan ja osti sieltä suuren määrän vetureita. Näistä pakoitti hän bolshevikien maksamaan itselleen voittoa n. 50%. Poliittisen tilanteen muututtua pydähtyi asia toistaiseksi. Herra Rubinstein odottaa nyt Berlinissä olotilan kehittymistä.

Venäjän ja Viron raja on virallisesti suljettu, mutta tosiasiallisesti tällä ei ole mitään merkitystä. Viron puolella on rajan vartioiminen siksi huono, että epäilyttävät henkilöt aivan helposti pääsevät kulkemaan puolelta toiselle. -Raja-alueita ei ole evakuoitu, ne ovat ennallaan sellaisina kuin ne määrättiin Venäjää ja Viron rauhansopimuksessa; raja-piikkilanka-aita, jota Viron sapöörit rakensivat Peipos järveltä alkaen, on jätetty keskentekeiseksi. Viron puolella rakennetaan paraikaa kiireellisesti uusia juoksuautoja pitkin koko Narva jokea Ustnarovaan saakka; bolshevikit rakentavat hekin uusia juoksuautoja ja pattereita Viroon päin, noin 20 virstaa tännepäin Gdovin kaupungista. -

Oskari Holmström

J. Huht

Viitaten viime tilannekatsaukseen mainitsimme, että Etelä-Pohjanmaan sos.-dem. nuorisoliitot ovat jo tämän vuoden kevätpuolella toimitetussa liittokokouksessa päättäneet liittyä Kansainväliseen järjestöön, ja on tämä liittokokouksessa tehty päätös hyväksytty myöskin liiton edustajakokouksessa viime elo-

käyttämiseen sekä myöskin luvun myötä tämä kansainvälinen Viron
hallituksen ja herra Rabinsteinin neuvottelujen tuloksena oli,
että Rabinstein sai ostaa mainitun kansainvälinen 55 miljoonasta
dollarista kuljassa. Kun tämä sopimus oli tehty maksusti Rabin-
steinin osaan ja osti sieltä suuren määrän vetureita. Näistä pa-
koitti hän bolševikkien maksamaan itselleen voittoa n. 50%. Po-
liittisen tilanteen muututtua pyyhähti asiasta toisiksi. Herra
Rabinstein odottaa nyt Berliinissä olojien kehittymistä.

Venäjä ja Viron raja on virallisesti suljettu, mutta
tosiasiallisesti tälle ei ole mitään merkitystä. Viron puolella on
rajan varjoaminen siksi huono, että epäilyttävät henkilöt eivät
helposti pääsevät kulkemaan puolelta toiselle. Raja-alueita ei ole
evakuoitu, ne ovat ennallaan sellaisina kuin ne määrätään Venäjän
ja Viron rauhansopimuksessa; raja-piikkilankaa-aista, jota Viron
sääpitä rakennivat Puolaa järvelle aikaa, on jätetty kaikenlaisi-
siksi. Viron puolella rakennetaan parvikaan kiireellisesti uusia
juoksuhauteja pitkin koko Narva jokea Ustnarovan saakka; bolše-
vikit rakentavat hekin uusia juoksuhauteja ja pattereita Viron
pääin, noin 20 virasta tännepäin Gdovin kaupungista.

Dr. J. J. J.

[Signature]